

ZNACZENIE CZYNNIKÓW: CHRONIĄCYCH/RYZYKA W PROFILAKTYCE PRZYCZYNOWEJ

Iwona Niewiadomska, KUL

Grupa badanych osób:

Próba badanych liczyła 954 osoby w różnym stopniu przejawiających zachowania dewiacyjne (ryzykowne zachowania seksualne, zachowania agresywne, ryzykowne zachowania związane z używaniem multimediiów):

- 53,9% stanowiły kobiety (N=505), zaś 46,1% - mężczyźni (N=432)
- średnia wieku wynosiła 17,2 lat (najmłodsza osoba badana miała 12 lat, zaś najstarsza – 24 lata)
- 49,1% (N=468) pochodziła ze wsi, 19,2% (N=183) – z miasta do 30 tysięcy mieszkańców, 17,2% (N=164) – z miasta między 31 a 100 tysięcy mieszkańców, 11,1% (N=106) – z miasta powyżej 100 tysięcy mieszkańców

Narzędzia wykorzystane w badaniach:

1. Kwestionariusz Nasilenia Zachowań Dewiacyjnych
2. Kwestionariusz Nasilenia Zachowań Konstruktywnych
3. Kwestionariusz Strategii Radzenia Sobie ze Stresem S. Hobfolla
4. Kwestionariusz Dystrybucji Zasobów S. Hobfolla

Metodologia wyodrębnienia czynników
ochraniających/czynników ryzyka zachowań
dewiacyjnych przeprowadzono w następujących
krokach:

1. Wyznaczenie ogólnego wskaźnika zachowań dewiacyjnych (ryzykownych zachowań seksualnych, zachowań agresywnych, ryzykownych zachowań związanych z używaniem multimediiów)
2. Wyznaczenie grup skrajnych na podstawie ogólnego wskaźnika zachowań dewiacyjnych

3. Porównanie grup skrajnych pod kątem sposobu udzielania odpowiedzi na poszczególne twierdzenia w zmiennych stanowiących czynniki ochraniające/ryzyka zachowań dewiacyjnych
4. Przeprowadzenie analizy czynnikowej na pozycjach różnicujących osoby o niskim i wysokim nasileniu wskaźnika zachowań dewiacyjnych
5. Nazwanie czynników stanowiących czynniki chroniące/ryzyka zachowań dewiacyjnych.

Wyodrębnione w badaniach czynniki chroniące/ryzyka przed zachowaniami dewiacyjnymi:

1. Preferowanie w sytuacjach trudnych strategii antyspołeczno-manipulacyjnych (czynnik chroniący: niskie nasilenie)
2. Preferowanie w sytuacjach trudnych strategii unikowych (czynnik chroniący: niskie nasilenie)
3. Preferowanie w sytuacjach trudnych wytrwałości i działań przemyślanych (czynnik chroniący: wysokie nasilenie)

4. Nawiązywanie głębokich kontaktów interpersonalnych (czynnik chroniący: wysokie nasilenie)
5. Rozwijanie aksjo-normatywnych standardów wewnętrznych (czynnik chroniący: wysokie nasilenie)
6. Rozwijanie poczucia własnej skuteczności (czynnik chroniący: wysokie nasilenie)

7. Odczuwanie strat w poczuciu własnej skuteczności (czynnik chroniący: niskie nasilenie)
8. Odczuwanie strat w formalnym (instytucjonalnym) wsparciu społecznym (czynnik chroniący: niskie nasilenie)
9. Odczuwanie strat w nieformalnym (pozainstytucjonalnym) wsparciu społecznym (czynnik chroniący: niskie nasilenie)
10. Odczuwanie zysków w poczuciu własnej skuteczności (czynnik chroniący: wysokie nasilenie)
11. Odczuwanie zysków w nieformalnym (pozainstytucjonalnym) wsparciu społecznym (czynnik chroniący: wysokie nasilenie)

.